

На основу члана 53. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, број 76/05, 100/07 - аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 99/14 и 68/15), члана 28. Закона о заштити од пожара („Службени гласник РС“, број 111/2009 и 20/2015) и члана 146. став 1. алинеја 15. Статута Природно-математичког факултета у Нишу, Савет Факултета, на утврђени Предлог Наставно-научног већа, на седници одржаној дана 08.02.2017. године, доноси

П Р А В И Л Н И К
о
заштити од пожара

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

У циљу заштите живота и здравља запослених, имовине Природно-математичког факултета у Нишу (у даљем тексту: Факултет) и животне средине од пожара и експлозија, овим Правилником уређују се:

- мере заштите од пожара;
- средства противпожарне заштите;
- права и дужности субјеката противпожарне заштите;
- обука запослених из области противпожарне заштите;
- организовање иослова заштите од пожара;
- поступак и дужности запослених у случају избијања пожара;
- одговорност запослених због непридржавања прописаних и наложених мера;
- друга питања од значаја за заштиту од пожара у складу са позитивним прописима којима се уређује област заштите од пожара.

Члан 2.

Заштита од пожара обухвата мере, поступке и радње које се утврђују и предузимају ради спречавања настанка, локализације и гашења пожара и спасавања живота и здравља људи, уништења или угрожавања материјалних добара и животне средине.

Члан 3.

Заштита од пожара се организује и непрекидно спроводи у свим објектима, просторијама и пословном кругу, а првенствено тамо где постоји опасност од избијања пожара.

Члан 4.

Мере за заштиту од пожара спроводе се у складу са Законом, прописима донетим на основу Закона, одлукама Савета Факултета, актима надлежних државних органа, органа локалне самоуправе и овим Правилником.

Члан 5.

За организацију и успешно функционисање заштите од пожара, у границама права и дужности утврђених Законом и општим актима Факултета, надлежни су следећи субјекти: Савет Факултета, декан Факултета, секретар Факултета и други непосредни руководиоци (продекани, управници Департмана, шефови Катедри и шефови служби и организационих јединица) и сви запослени на Факултету.

За непосредну организацију и функционисање заштите од пожара надлежан је и одговоран шеф Службе за техничке послове и обезбеђење зграде (у даљем тексту: шеф Службе).

II МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Члан 6.

Мере за заштиту од пожара утврђују се и предузимају у циљу отклањања узрока пожара и спречавања његовог ширења, као и спасавања живота и здравља људи, имовине и животне средине који могу бити угрожени пожаром.

Мере за заштиту од пожара утврђене овим Правилником и другим актима донетим у циљу њихове примене дужни су да спроводе сви запослени који су у радном односу на Факултету као и друга лица која се по било ком основу налазе или се задржавају у учионицама, салама, кабинетима и другим радним и пословним просторијама или у њиховој близини као и у пословном кругу Факултета.

Члан 7.

У свим просторијама (учионицама, лабораторијама, магацинима, канцеларијама, салама, радионицама и др.) као и у помоћним објектима спроводе се мере заштите од пожара:

1. запаљиве течности се морају ускладиштовати само у објектима и просторијама изграђеним или адаптираним за те сврхе, а сходно позитивним прописима;
2. у просторијама у којима се при раду стварају запаљива и експлозивна испарења (лабораторије, радионице и сл.) запаљиве течности смеју се држати само у количинама потребним за рад једне смене и у прописаним металним ормарићима, смештеним на месту које је удаљено од извора паљења;

3. прање и одмашћивање металних делова запаљивим течностима дозвољено је само у просторијама са добрим проветравањем, с тим што се после прања употребљена течност просипа на место предвиђено за то;
4. утакање, истакање и претакање запаљивих течности може се вршити само на одређеним местима и у присуству запослених који су оспособљени за то;
5. бензин и друге запаљиве течности не смеју се сипати у канализациону мрежу;
6. масне крпе, пучвал и други запаљиви остаци за време рада се чувају на одређеном месту у металним посудама са поклопцем. Ове посуде се морају празнити свакога дана, по завршетку радне смене, на местима одређеним за то;
7. заваривање и сечење метала у којима су биле запаљиве течности може се вршити само након прања и истискивања паре на одређеном месту, под условом да су предузете мере да не дође до пожара;
8. цевни систем за довод течног горива у радне просторије мора бити изведен и одржаван тако да се онемогући истицање и цурење горива;
9. боце са компримираним гасовима (запаљивим и незапаљивим) морају се ускладиштити у посебним објектима, под условом да су обезбеђене од механичког оптерећења, да буду удаљене од извора паљења и да истима рукује лице које је обучено за то;
10. забрањује се запосленима да масним рукама рукују кисеоничким боцама, цевним системима и другим предметима који су лако запаљиви;
11. у просторијама где се употребљавају запаљиве течности и запаљиви гасови или где се врши њихово ускладиштење као и на местима где се стварају запаљиве и експлозивне смесе и прашина (радионице, складишта боја и лакова, разних хемикалија, ацетилена, карбида, боца са компримираним плинovima) забрањен је сваки рад са отвореном ватром и уређајима за грејање са усијаним површинама или који варнице, уношење шибица, упаљача, пушење и сл;
12. рад отвореном ватром и уређајима са усијаним површинама, апаратима за заваривање и лемљење у просторијама и објектима Факултета може се обављати само по одобрењу декана Факултета, пошто су претходно предузете мере за заштиту од пожара и обезбеђена средства за заштиту од пожара;
13. на местима и у просторијама угроженим од пожара и експлозије морају се поставити видни натписи о забрани уношења отворене ватре, светла, као и знак забране пушења;
14. електричне инсталације и уређаји у просторијама у којима се ради са запаљивим и експлозивним материјама или где се стварају запаљиве и експлозивне смеше морају бити изведени према важећим прописима и техничким нормативима и стандардима. Отклањање кварова на електричним инсталацијама и уређајима могу изводити само лица са одговарајућим квалификацијама за те послове и радне задатке;
15. просторије у којима се ради са лако запаљивим и запаљивим материјама морају се свакодневно чистити. Запаљиви отпаци после завршетка рада морају се изнети на за то одређено место;

16. нагомилавање запаљивих материјала није дозвољено у учионицама и другим просторијама. Количина материјала не сме да прелази потребе рада за више од два радна дана;
17. око свих објеката мора се обезбедити слободан простор од најмање ширине једног возила ради лакше интервенције ватрогасних јединица и лакше евакуације;
18. сви излази и пролази морају увек и у свако доба бити слободни за несметани пролаз. И привремена закрченост ових пролаза није дозвољена;
19. приликом адаптације и реконструкције објеката морају се предузети мере за заштиту од пожара;
20. уређаји за грејање на чврсто и течно гориво могу се користити само ако су технички исправни и прикључени на прописане изводе;
21. све справе и уређаји намењене за гашење пожара морају се поставити на за то одређена места, одржавати у исправном стању, прегледати у складу са важећим прописима и не смеју се закључавати;
22. посебна грејна тела (калоте, водена купатила, уљана купатила, решои, све врсте грејалица, термо пећи) нису дозвољена за употребу, изузев клима уређаја, осим ако се наведена грејна тела користе у сврху одржавања експерименталних лабораторијских вежби и других наставно-научних активности. Коришћење отвореног пламена дозвољено је само у лабораторијске сврхе;
23. у свим лабораторијама Факултета морају се инсталирати детектори дима као превентивна мера заштите од пожара;
24. лабораторијски уређаји и опрема који се напајају електричном енергијом се не искључују. Исти су под посебним надзором запослених у лабораторијама и лица која их користе.

Члан 8.

Све остале мере заштите од пожара, зависно од објекта и просторија, одредиће шеф Службе у сарадњи са деканом и секретаром Факултета, а на основу важећих прописа.

Члан 9.

У свим објектима Факултета који се користе као пословни простор, магацини, складишта, библиотека и за друге потребе, на најприступачнијем и најпогоднијем месту морају бити постављени апарати за гашење пожара са одговарајућим упутством за употребу.

Поред апарата за гашење пожара, на погодном месту постављају се и хидранти за воду и друга средства у циљу ефикаснијег гашења пожара.

Члан 10.

Факултет обезбеђује из својих средстава техничке уређаје, опрему и средства за гашење пожара.

Врсте и количина техничких уређаја, опреме и средстава за гашење пожара мора да одговара условима и степену опасности од пожара.

Уређаји, опрема и средства за гашење пожара морају се налазити у просторијама и објектима угроженим од пожара и то на видним местима.

Члан 11.

О одржавању, правовременој замени делова, периодичном прегледу, пуњењу и наменској употреби уређаја, опреме и средстава за гашење пожара стара се шеф Службе.

III СРЕДСТВА ПРОТИВПОЖАРНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 12.

Факултет обезбеђује средства противпожарне заштите са одговарајућим упутствима:

1. противпожарни апарат или друго средство у складу са Законом;
2. средства за медицинску помоћ и заштиту од опекотина;
3. списак телефона дежурне ватрогасне службе, хитне помоћи, као и дежурне полицијске службе;
4. истакнути натпис: ВОДОМ (не МЛАЗОМ) СЕ НЕ ГАСЕ:
 - а) укључене електричне инсталације;
 - б) бензин и нафтни деривати;
 - в) масти и уља;
 - г) запаљени метали;
 - ђ) карбиди;
 - е) радиоактивни изотопи.
5. азбестни подметач мора бити испод сваког пламеника који није на каменој подлози;
6. податке о месту где се, по потреби, може искључити електрична струја у одговарајућој просторији;
7. истакнути натпис о поступку гашења пожара;
8. овај Правилник,
9. ППЗ картон у који лице одговорно за ППЗ у конкретној просторији уписује датум спровођења контроле одредби овог члана и уписује свој потпис.

Члан 13.

У просторији где се ради са новим препаратом, чија могућност паљења као и начин гашења није још довољно проучен, као и са онима које овај Правилник није довољно регулисао, морају се предузети све мере предострожности да не дође до пожара.

Члан 14.

До места евентуално могућег пожара увек мора бити слободан приступ људима, средствима противпожарне заштите, средствима за пружање прве помоћи и телефонском апарату.

Члан 15.

На свим хидрантима мора бити истакнут натпис: «НИЈЕ ЗА ГАШЕЊЕ»:

- а) укључена електрична инсталација;
- б) бензин и нафтни деривати;
- в) масти и уља;
- г) запаљен метал;
- д) карбид;
- ђ) радиоактивни изотоп.

У наведеним случајевима употребити за гашење евентуално угљендиоксид.

Одговорност за извршавање захтева из претходног става сноси лице које одреди декан Факултета.

Члан 16.

Сваких 6 месеци мора се извршити провера средстава за узбуну, односно јављање пожара (алармни уређај). О овоме морају бити 24 часа унапред обавештени сви запослени и студенти Факултета.

Члан 17.

У свим просторијама Факултета, укључујући и холове и ходнике, као и у простору дворишта на удаљености од зграде Факултета прописаној законом пушење је строго забрањено.

Пушење на наведеним местима представља повреду радне обавезе и радне дисциплине и санкционише се у складу са Законом о заштити становништва од изложености дуванском диму, прописима о раду и општим актима Факултета.

Члан 18.

Осигурачи на електричним инсталацијама не смеју бити јачи од прописаних за дату инсталацију.

Забрањује се придржавање аутоматских осигурача руком или на други начин, при укључивању уређаја који су велики потрошачи струје. Све електричне инсталације морају бити прописно нуловане.

Сваки квар електричне инсталације (нпр. грејање жица и утикача, избијање варница итд.) мора од стране онога који уочи ове појаве бити пријављен шефу Службе ради отклањања квара и довођења у исправно стање.

Члан 19.

Забрањује се пуштање у рад нових инструмената и апарата без присуства за то овлашћеног лица. Ако је реч о половном инструменту (апарату) чије укључивање у рад може довести до неке опасности код првог укључивања мора бити присутно квалификовано лице за рад на том уређају (апарату).

Сви већи и сложенији електрични апарати и инструменти морају имати уз себе оригинална фабричка упутства и сви запослени који раде на њима су дужни да их се придржавају.

Члан 20.

Свака разбијена боца лако запаљиве материје мора одмах бити засута песком. Ако је под просторије од камена, цемента или керамике, забрањује се употреба металне лопате за песак и скупљање крхотине.

Пошто је разбијена боца запаљивог материјала засута песком, треба остатке што пажљивије (без великог трења) покупити на дрвену лопату и уклонити на безбедно место.

IV ПРАВА И ДУЖНОСТИ СУБЈЕКТА ПРОТИВПОЖАРНЕ ЗАШТИТЕ

САВЕТ ФАКУЛТЕТА

Члан 21.

Савет Факултета у области организовања, спровођења и унапређења заштите од пожара, поред послова и задатака који су му стављени у надлежност законом, подзаконским актима и Статутом Факултета, врши следеће послове:

1. доноси Правилник о заштити од пожара;
2. стара се о обезбеђењу средстава, утврђује Финансијским планом потребна средства за заштиту од пожара и, на бази расположивих средстава, одобрава њихово коришћење;

3. остварује увид у стање организације заштите од пожара и степена безбедности и предузима потребне мере у циљу унапређења заштите од пожара.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Члан 22.

Декан Факултета у области заштите од пожара има следећа права и обавезе:

1. непосредно је одговоран за организовање заштите од пожара на Факултету, спровођење мера заштите од пожара, а нарочито за примену прописаних и наложених мера заштите од пожара на Факултету;
2. у случају када се уоче или констатују одређена одступања или недостаци дужан је да одмах предузме мере у циљу отклањања уочених неправилности;
3. предлаже Савету Факултета разматрање појединих питања из области заштите од пожара и предузима одговарајуће мере за њихово решавање;
4. предлаже Савету Факултета мере за унапређење заштите од пожара;
5. доноси План заштите од пожара;
6. доноси План евакуације и упутства за поступање у случају пожара, који морају бити истакнути на видљивом месту;
7. руководи акцијом гашења пожара, спасавања угрожених људи и средстава до момента када акцију преузму ватрогасне јединице и друге надлежне службе;
8. у случају избијања већег пожара наређује обуставу рада и о томе обавештава ватрогасне јединице;
9. организује обуку запослених из области заштите од пожара и одговоран је за њихову оспособљеност у руковању опремом и средствима за гашење пожара, познавање опасности и начин употребе уређаја, опреме и средстава за гашење пожара;
10. извршава одлуке и закључке Савета Факултета из области противпожарне заштите;
11. удаљује са посла, односно радних задатака запослене који и поред опомене не поштују прописане мере заштите од пожара, а ако има елемената повреда радних обавеза предузима прописане мере и покреће одговарајући поступак за утврђивање одговорности;
12. стара се о благовременом доношењу општих аката из области заштите од пожара;
13. спроводи прописане и наложене мере из области заштите од пожара;
14. стара се о благовременом и прописном отклањању утврђених недостатака;
15. стара се о благовременој и прописној набавци средстава и опреме за гашење пожара, о њеном наменском коришћењу, редовним периодичним прегледима и одржавању;
16. стара се о благовременом и потпуном информисању запослених о мерама које се предузимају на спровођењу и унапређењу заштите од пожара;
17. обуставља рад у појединим објектима, односно на пословима и задацима ако прети непосредна опасност од пожара или експлозије, о чему одмах обавештава Савет Факултета;
18. покреће поступак због повреде радне дужности против запослених који не

- спроводе прописане мере заштите или се не придржавају прописаних мера заштите од пожара;
19. обавља и друге послове из области заштите од пожара.

СЕКРЕТАР ФАКУЛТЕТА

Члан 23.

Секретар Факултета има следећа права и дужности у погледу заштите од пожара:

1. прати прописе из области заштите од пожара и упознаје декана и Савет Факултета са истим;
2. учествује у припреми општих аката из области заштите од пожара;
3. организује и контролише спровођење мера за заштити од пожара које су утврђене прописима и овим Правилником;
4. у делокругу свога рада организује и контролише рад запослених на иачин који обезбеђује потребну безбедност живота и здравља људи, имовине и животне средине;
5. стара се и предузима све потребне мере у циљу доследне примене утврђених и наложених мера заштите од пожара организационих јединица којима руководи;
6. при организовању процеса рада контролише и обезбеђује примену и доследно придржавање прописаних и наложених мера заштите од пожара, у случају уочених недостатака, благовремено предузима одговарајуће мере за њихово отклањање;
7. организује упознавање запослених којима руководи са опасностима од пожара, мерама заштите и поступцима у случају пожара;
8. отклања опасност од појаве и ширења пожара било да их је непосредно уочио или је обавештен од стране запослених или трећих лица;
9. обавештава декана Факултета о потреби хитног предузимања мера заштите од пожара;
10. организује радне састанке ради разматрања питања о мерама које треба предузети ради ефикасније заштите од пожара, а нарочито ради анализирања пропуста и недостатака у спровођењу мера заштите од пожара, ради давања предлога мера које треба предузети у погледу заштите од пожара, као и ради спровођења мера за отклањање недостатака по налозима инспекцијских органа и наменске употребе заштитних средстава и средстава и опреме за гашење пожара;
11. у одсутности декана Факултета, удаљује са посла, односно радних задатака запослене у ваннастави који и поред опомене не поштују прописане мере заштите од пожара, а ако има елемената повреда радних обавеза подноси декану захтев за предузимање одговарајућих мера и покретање одговарајућих поступака;
12. контролише стање материјала који је склон samozапaљивању;

13. обавља и друге послове који доприносе унапређењу заштите од пожара.

V УПОЗНАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ СА ОПАСНОСТИМА ОД ПОЖАРА - ОБУКА ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 24.

Сваки запослени приликом заснивања радног односа и распоређивања на послове и радне задатке мора бити упознат са опасностима од пожара, односно са опасностима од пожара које могу угрозити живот и здравље запослених, имовину и животну средину, а нарочито:

1. начином обављања посла, било коришћењем опасних уређаја или оруђа, било одређених материјала, као и опасностима које постоје односно које могу да настану;
2. на раду се обавезно морају придржавати општих и посебних прописаних мера и упутстава за заштиту од пожара и бити упућени у разлоге због којих се ове мере и упутства предвиђају и спроводе;
3. практичном употребом приручних апарата, уређаја и средстава за гашење пожара, који је дужан да користи у случају избијања пожара, као и начином њиховог правилног коришћења;
4. употребом личних и колективних заштитних средстава, ради заштите живота, здравља, имовине и животне средине;
5. организацијом заштите од пожара и њеним функционисањем на Факултету;
6. правима, обавезама и одговорностима у области заштите од пожара;
7. пружањем прве помоћи;
8. осталим питањима која могу бити од значаја за заштиту од пожара.

Члан 25.

Упознавање запослених са условима рада, опасностима од пожара, мерама и средствима заштите од пожара обавља се преко семинара, течајева, курсева, помоћу брошура, плаката, натписа и на други начин.

Члан 26.

Упознавање запослених и употпуњавање њихових знања из области заштите од пожара врши се теоретски и практично.

Посебном одлуком Савета Факултета утврђује се програм и поступак стручног образовања запослених на Факултету из области заштите од пожара.

VI ПОСТУПАК И ДУЖНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ У СЛУЧАЈУ ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА

Члан 27.

У случају избијања пожара у просторијама Факултета, дужност запослених и студената који се затекну на лицу места су следећи:

- енергично спречити панику, посебно у просторијама где се затекне више лица (амфитеатар, учионице, сале за седнице, читаоница, библиотека и др.);
- дати противпожарну узбуну, позвати вагрогасце и обезбедити им брз и несметан приступ месту избијања пожара;
- приступити гашењу пожара одговарајућим средствима;
- паралелно са поступцима из претходна два сгава евакуисати повређена и лица чији боравак није неопходан у просторији;
- што пре евакуисати лако запаљиве и експлозивне материје, изузев ако та евакуација не угрожава живот оних који је врше;
- хладити околину водом (зидове, још незапаљене и неразбијене боце, места где још нема отпадака од материјала који горе, намештај захваћен пожаром и др.).

Члан 28.

У случају када је узрок пожара непознат поступити на следећи начин:

- сипати сув песак, евентуално комбиновано са угљендиоксидом;
- у сваком случају хладити околину водом;
- чувати се евентуалне појаве крајње штетних азотових оксида као и евентуалне експлозије или неке контаминације.

Члан 29.

Приликом гашења пожара запослени и студенти дужни су да воде рачуна о томе да се што мање штети имовина Факултета, као и личне ствари појединаца.

Запослени и студенти дужни су да у току гашења пожара воде рачуна да не дође до крађе или других злоупотреба од стране појединаца.

Члан 30.

Када на лице места стигне позвана ватрогасна јединица, екипа хитне помоћи и дежурна служба МУП-а, одговорно лице просторије која гори дужно је да старешину ватрогасне јединице, јединице хитне помоћи и дежурне службе МУП-а одмах упозна са евентуалним могућностима хемијске или радиолошке контаминације на простору где ватра гори, као и у околини тог места. Ову обавезу има и шеф Службе.

Члан 31.

По окончању гашења пожара и одласку стручних јединица и екипа, одговорно лице Факултета може захтевати од запослених и студената да остану на месту угашеног пожара и чувају имовину Факултета, као и личну имовину запослених која се затекла на месту пожара.

Члан 32.

Декан, секретар Факултета, шеф Службе и портир дужни су да обилазе просторије у којима би могло евентуално доћи до избијања пожара и да предузимају одређене мере ради заштите од пожара.

VII ОДГОВОРНОСТ ЗАПОСЛЕНИХ ЗБОГ НЕПРИДРЖАВАЊА ПРОПИСАНИХ И НАЛОЖЕНИХ МЕРА

Члан 33.

Запослени на Факултету, студенти и остала лица која по било ком основу бораве у службеним просторијама Факултета дужна су да се у свом раду придржавају утврђених мера заштите од пожара, да спроводе све мере на начин прописан законом, прописима донетим на основу закона, овим Правилником и другим општим актима и одлукама органа управљања.

Члан 34.

За неизвршавање или неспровођење мера заштите од пожара запослени одговарају за тежу повреду радне обавезе утврђене уговором о раду, односно Правилником о раду, као и за повреду радне дисциплине.

Одговорност из става 1. овог члана не искључује кривичну, прекршајну и материјалну одговорност према позитивним прописима.

Савет Факултета, декан и сви запослени дужни су да према одредбама закона, подзаконских аката и овог Правилника спроводе мере заштите од пожара које нареде органи државне управе и локалне самоуправе надлежни за послове заштите од пожара.

VIII ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 35.

На сва питања из области заштите од пожара која нису регулисана овим Правилником примењиваће се одредбе Закона о заштити од пожара и других прописа који уређују ову област.

Члан 36.

Измене и допуне овог Правилника врше се на начин и по поступку за њихово доношење.

Члан 37.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли и интернет страници Факултета.

САВЕТ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКОГ ФАКУЛТЕТА У НИШУ

Број _____

Дана _____

Председник Савета

Проф. др Мирослав Тирић